

**Verslag regionale bijeenkomst regio Utrecht in Amersfoort op
8 juni 2015, 09:30 – 12:30 uur.**

De keus is aan u! Over de positie van vrijwillige inzet in tijden van transitie.

Welkom

Om 10:00 uur heet Helma Hurkens, coördinator van Netwerk DAK, mede namens Trudy Paus, coördinator van het Inloophuis Schothorst in Amersfoort, de aanwezigen welkom en licht de opzet van de bijeenkomst toe.

Tijdens de regionale bijeenkomsten is er aandacht voor de vragen die op de inloophuizen en organisaties van buurtpastoraat afkomen:

- Moeten we taken overnemen die voorheen door professionals werden gedaan?
- Willen we dat? Willen wij de gaten vullen die de overheid laat liggen?
- Kunnen we dat? Kunnen de huidige vrijwilligers dat?
Kunnen we nieuwe vrijwilligers vinden?
- Moeten we een plek bieden aan mensen die verplicht vrijwilligerswerk doen?

De ochtend is voorbereid met Marike Kuperus en David Wijnperle van “Kuperus en Co.” David Wijnperle leidt de ochtend.

Aan de deelnemers is gevraagd om vooraf de film “Eigen kracht bij kwetsbaarheid” te bekijken, te vinden op: <https://www.youtube.com/watch?v=9NxxkPE19Kws>

Start

David Wijnperle stelt zichzelf voor. Hij werkt al jarenlang als adviseur van verenigingen en achterbanorganisaties.

Gezamenlijk wordt een scene uit de film “Eigen kracht bij kwetsbaarheid” bekeken. In de scene is een vrijwilligster van inloophuis BieZefke aan het woord. Ze vertelt, dat er naast de vertrouwde groep van bezoekers, steeds vaker andere gasten binnenkomen. De vertrouwde groep hield van aandacht, een kopje koffie, een arm om de schouder. De “nieuwe” bezoekers zijn bijvoorbeeld jongeren, mensen met ernstige psychiatrische problemen, mensen die door de crisis op straat zijn komen te staan of in de problemen zijn gekomen door de huidige inperking van de zorg. Deze groepen vragen om een andere benadering. Als vrijwilligster wil zij ook voor deze groepen een gastvrije plek bieden, maar het vraagt wel extra aandacht en een andere aanpak.

David vraagt de deelnemers of dit wordt herkend en er wordt opgemerkt dat dit binnen de schuldhelpverlening wordt gezien.

Coördinator Mart Corsius van hetzelfde inloophuis vertelt in de film, dat hij met enkele stagiaires, enkele jongeren die sinds kort op het recht pad zijn en enkele jongeren die nog het spoor bijster zijn, probeert om nieuwe activiteiten op te zetten.

Kernwaarden

Na dit fragment stellen alle aanwezigen zich voor en vertellen een scene uit hun werk die hen geraakt heeft of waar ze trots op zijn. De inleider noteert de kernwoorden:

- Met “buiten” contact hebben
- Er zijn voor kwetsbaren
- Aandacht voor mensen, mensen verbinden
- Er zijn voor mensen, dat organiseren
- Mensen betrekken
- Betrokkenheid van mensen
- Ergens bij kunnen horen
- Op vraag kunnen antwoorden als de nood aan de man is
- Ondanks alle problemen humor kunnen delen met elkaar
- Spontaan elkaar helpen, eigen kracht ruimte geven
- Er onvoorwaardelijk voor mensen zijn
- Mensen “eindeloze” ruimte bieden, improviseren
- Alles door vrijwilligers:
 - luisterend oor, ruimte voor verhalen
 - huiskamergevoel bieden
 - mensen richting zorg helpen
 - lange adem, tijd hebben
 - extra’s doen als het nodig is, present zijn
- Mensen voelen zich thuis, dingen kunnen delen
- Inloophuis verbinden met “de hele samenleving”
- Bouwen aan sociale samenhang
- Creativiteit weer naar boven halen
- Zelfredzaamheid, zelfregie
- Samenwerking, elkaar helpen
- Mensen in kwetsbare positie ondersteunen

- Sociale samenhang bevorderen
- Bewustwording toegevoegde waarde als vrijwilliger en die inzetten

Ontwikkelingen

In het volgende deel van de bijeenkomst geeft David Wijnperle een presentatie: “Trends en ontwikkelingen in maatschappelijk middenveld”. Een handout wordt uitgereikt en is tevens terug te vinden via www.netwerkdak.nl (bijeenkomsten / regionale bijeenkomsten).

Bij het vrijwilligerswerk verschuiven de accenten in de loop der jaren.

Vrijwilligerswerk werd in de tijd van de verzorgingsstaat overgenomen door de overheid. Het werd vermarkt en nu geeft de overheid het weer terug aan de burger. Opvallend in onze tijd is dat de overheid regie probeert te houden over het vrijwilligerswerk en dat professionals vaak niet goed weten wat ze aan moeten met die vrijwilligers. Er is een clash tussen de systeemwereld van de professionals en de leefwereld van de burger.

En de samenleving zelf...De samenleving verandert snel. De vrijwillige inzet blijft

stabiel, maar de manier waarop mensen vrijwilligerswerk willen doen verandert wel. Liever korte afgebakende klussen dan jarenlang één dagdeel per week. Aan de hand van een schema van Gabriel van den Brink (Universiteit Tilburg / onderzoek naar drijfveren vrijwilligers) zien we dat Nederlanders nog steeds internationaal voorop lopen in het vormgeven aan hun geestelijk engagement. Nederlanders streven nog steeds hoge idealen na. Ze vinden spirituele motieven, geestelijke waarden en morele beginselen nog altijd belangrijk.

David Wijnperle vraagt de aanwezigen of ze vinden dat mensen tegenwoordig veeleisender zijn geworden. Dit wordt door een aantal van hen herkend.

Ook wordt er gezamenlijk gekeken naar de meest passende / herkenbare waarden uit het schema van Gabriel van den Brink.

Vanuit de vraag waarom we dingen doen, komt de betekenis van het woord “professional” ter sprake. De maatschappij ziet betaalde krachten als “professional”. Dit is zeer onterecht. Vrijwilligers kunnen ook zeer goede professionals zijn. Het woord “vrijwilliger” zegt alleen iets over de contractvorm, niets over de mate van kennis.

Wanneer mensen (h)erkend worden in hun passie, worden zij enthousiaster en bereidwilliger. Kunst is om hier een goede match te maken.

De Gouden Cirkel: waarom, hoe, wat?

Organisaties die voornamelijk werken vanuit hun bestaansreden zijn, voor vrijwilligers, aantrekkelijke organisaties om bij te werken. De gouden cirkel van Simon Sinek brengt dat in beeld.

Sinek onderscheidt drie lagen.

Het “Waarom”: dan gaat het om de vraag: “waarom doen we datgene dat we doen, wat is het doel, de bestaansgrond”.

Het “Hoe”: hoe doen we de dingen die we doen?

Het “Wat”: welke dingen doen we. Organisaties die al jarenlang bestaan, kunnen zo gericht zijn op hun activiteiten, dat ze niet meer stilstaan bij waarom ze er zijn: de reden van hun bestaan.

Organisaties die sterk richten op het “wat” zijn vaak de wat traditionelere organisaties. De ervaring leert, dat organisaties met een sterke nadruk op het “waarom”, meer inspirerend zijn. Vrijwilligers worden aangesproken door het hogere doel.

Bij nieuwe vragen die een organisatie krijgt, moet je afwegingen maken. Hoe wordt de relatie met de overheid? Word je uitvoerder van of uitvoerder voor? Wil je aan het

subsidie-infuus liggen, of bouw je op de bijdragen van burgers, al zijn die wat kleiner? Volg je protocollen of vertrouw je op het eigen vakmanschap?

Anders dan de overheid, kan de civil society zijn eigen keuzes maken. Het is immers eigen initiatief. Als er een club is die zich alleen maar wil richten op roodharige kinderen, dan kan dat. Het is tenslotte eigen initiatief. Als je echter aanspraak wilt maken op subsidie of gebruik van voorzieningen, dat kan alleen als er een doel nagestreefd wordt dat door de ondersteuner onderschreven wordt. Bij inloophuizen en buurtpastoraat worden keuzes gemaakt vanuit de christelijke traditie. Maar ook dan nog kun je kiezen. Je hoeft niet alle vragen op te pakken die op je af komen. De keus is aan u!

Waarom wel – Waarom niet?

In het derde deel van deze bijeenkomst, gingen de deelnemers aan het werk.

Aan de hand van twee casussen bespreken zij in subgroepen, op grond van welke afwegingen ze een besluit nemen als er een nieuwe vraag komt.

De eerste casus is de vraag of ze een groep willen opvangen die voorheen in de sociale werkvoorziening werkte en waarvoor nu een alternatief wordt gezocht.

De tweede betreft opvang van een groep hangjongeren zonder goede pleisterplek.

Bij de uitwisseling werden de volgende reacties gedeeld:

- Hangjongeren: de wil is er, maar te specialistisch.
- Opvang mensen uit sociale werkplaats: begeleiding professionele kracht gewenst.
- Het is belangrijk het “Waarom” in de gaten te houden, dit maakt keuze ook makkelijker + welke doelgroep heb je het meeste te bieden?
- Mensen door kunnen verwijzen naar passende(r) instanties/dienstverlening.
- Rendementsonderzoek, waarde t.o.v. professionele organisaties (b.v. via Census). Hoeveel geld wordt de gemeente bespaard + erkenning vrijwilligers?
- Wel gesprek aangaan om mogelijkheden te onderzoeken (die passen bij missie).
- Welzijnsinstellingen moeten hun eigen problemen oplossen.
- Er worden hoge eisen gesteld aan vrijwilligerswerk. Daarnaast zijn veel vrijwilligers beperkt inzetbaar. Dit vereist een goede coördinatie.

Afsluiting

Aan het einde van de bijeenkomst spreekt Helma Hurkens haar waardering uit voor de manier waarop David Wijnperle de informatie gaf en de aanwezigen aan het werk zette.

Voorzitter Jan van Opstal bedankt het Inloophuis Schothorst voor de gastvrijheid en de broodjes. Het doet hem deugd om te zien dat er ook een drie bestuursleden aanwezig zijn. Ook voor bestuursleden zijn deze bijeenkomsten van belang.

Onder de aanwezigen wordt een aantal exemplaren van het boek “Als aan de keukentafel, Onderzoek naar professionalisering van het werk van vrijwilligers in de inloophuizen” uitgedeeld. Het is een uitgave van Hogeschool Windesheim.

Dit boek is in maart 2015 verschenen. Het onderzoek werd uitgevoerd door Marchien Timmerman. Meerdere exemplaren zijn te bestellen bij Hogeschool Windesheim en het onderzoek is via de volgende link te downloaden:

<http://www.windesheim.nl/zoeken/?s=als%20aan%20de%20keukentafel>

Trudy Paus attendeert de aanwezigen op de folder van Inloophuis Schothorst.

Als leestip gaf David Wijnperle nog de volgende titel mee:
"Eigentijds idealisme, een afrekening met het cynisme in Nederland", geschreven door Gabriël van den Brink.

Verslag: Monique Vlek en Helma Hurkens

Met "buiten" contact hebben

Er zijn voor kwetsbaren

Aandacht voor mensen, mensen verbinden

Er zijn voor mensen, dat organiseren

Mensen betrekken.

Er zijn voor kwetsbaren.

Betrokkenheid van mensen

Ergens bij kunnen horen

Op vraag kunnen antwoorden, als de nood aan de man is.
Ondanks alle problemen, kunnen mensen delen met elkaar

Spontaan elkaar helpen, eigen kracht ruimte geven

Er onvoorwaardelijk voor mensen zijn.

Mensen "eindeloze" ruimte bieden, improviseren

Als door vrijwilligers:

Luisterend oor, ruimte voor verhalen

Huishamergevoel bieden

Mensen richting zorg helpen.

lange adem, tijd hebben

Extra's doen als het nodig is, present zijn

Mensen voelen zich thuis, dingen kunnen delen

In burohuis verbinden met "de hele samenleving"

Bouwen aan sociale samenhang

Creativiteit weer voor boven halen

Zelfredzaamheid, zelfregie

samenwerking, elkaar helpen.

Mensen in kwetsbare positie ondersteunen